

Kemin kaupungin valmiussuunnitelmat

Kaupunginhallitus 14.04.2025 § 137
202/09.06.00/2025

Valmistelu

Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilen ja valmiuspäällikkö Jukka Kesonen

Kunnan perustehtävä on kuntalain mukaan edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkaalleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestävällä tavalla. Kunnan tulee valmiuslain mukaisesti valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen myös poikkeusoloissa.

Keminkaupungin valmiussuunnitelmat on tehty varmistamaan, että kykenemme toimimaan ja turvaamaan väestön hyvinvoinnin myös poikkeusoloissa tai vakavissa häiriötilanteissa. Tällaisia tilanteita voivat olla esimerkiksi:

- luonnonkatastrofit (tulvat, myrskyt)
- laajat sähkökatkot tai vesihuollon häiriöt
- pandemia
- kyberhyökkäykset-
- väestön evakuointi tai muu turvallisuuteen liittyvä kriisi
- sotilaallinen vaikuttaminen väestöön

Yhteiskuntaan kohdistuvien uhkien ja niistä johtuvien häiriötilanteiden kirjo on laaja ja yhteistä uhille on, että ne kaikki tapahtuvat jonkin kunnan alueella tai uhkien vaikutukset ulottuvat kuntalaisiin. Varautumisen tarkoituksena on, että kunta pystyy toimimaan mahdollisimman normaalisti häiriötilanteista huolimatta. Kunnan on myös ennakoon mietittävä, miten se pystyy turvaamaan asukkaidensa hyvinvoinnin ja tarjoamaan peruspalveluita myös poikkeusoloissa. Yleistoimivalta antaa kunnille laajan mahdollisuuden toimia kuntalaisten hyväksi erilaisissa häiriötilanteissa.

Varautumisen ja suunnitelun perustana on ajan tasalla oleva, uhkamallit huomioiva riskien arviointi. Uhiin ja häiriötilanteisiin varautumisen yleiseen prosessiin luetaan kuuluvaksi:

- ennakointi
- suunnittelu
- toiminta
- palaute.

-Varautumistoimenpiteisiin kuuluvat:

- valmiussuunnittelu
- jatkuvuudenhallinta
- etukäteisvalmistelut
- koulutus
- valmiusharjoitukset.

Varautumisvelvollisuuden lisäksi monet lait ja asetukset voivat vaikuttaa kuntien varautumiseen, vaikka niissä ei olisikaan osoitettu suoraa varautumisvelvollisuutta kunnalle. Kunnan toimiala on laaja, joten

lainsäädäntöä ja siihen liittyviä vastuita on tarpeen selvittää yksityiskohtaisemmin tehtäessä häiriötilannesuunnitelmia tiettyä toimintaa tai toimialaa varten.

Kunnilla on valmiussuunnitteluun lakisääteinen velvollisuus, joka perustuu valmiuslakiin (1552/2011) ja pelastuslakiin (379/2011) sekä ja puolustustalakiin (1083/1991). Näiden lakien mukaan viranomaisten, kuten kuntien, tulee varautua mahdollisiin häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Valmiussuunnittelun tavoitteena on varmistaa, että kunta pystyy hoitamaan sille kuuluvat keskeiset tehtävät myös kriisitilanteissa.

Suunnittelu auttaa tunnistamaan ja arvioimaan kunnan toimintaan kohdistuvia riskejä sekä parantaa toimintavarmuutta. Lisäksi se tukee yhteistyötä eri viranomaisten, kuten hyvinvointialueiden, pelastuslaitosten, puolustusvoimien ja poliisin kanssa, jotta toiminta olisi sujuvaa myös poikkeusoloissa. Hyvin laadittu valmiussuunnitelma lisää kuntalaisten turvallisuudentunnetta ja vahvistaa luottamusta viranomaisten kykyyn toimia vaikeissakin tilanteissa.

Kuntalain 90 §:n 3 momentin mukaan kunnan on hallintosäännössään annettava tarpeelliset määräykset hallinnon ja toiminnan järjestämisestä, päätöksenteko- ja hallintomenettelystä sekä valtuuston toiminnasta poikkeusoloissa ja normaaliolojen häiriötilanteissa.

Kokonaisturvallisuus on suomalaisen varautumisen yhteistoimintamalli, jossa yhteiskunnan elintärkeistä toiminnoista huolehditaan viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kansalaisten yhteistyönä. Periaate ja siihen liittyvät strategiset kirjaukset on linjattu Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa (Turvallisuuskomitea), joka on valtioneuvoston periaatepäätös vuodelta 2025.

Kokonaisturvallisuuden periaate merkitsee, että toimijat jakavat ja analysoivat turvallisuutta koskevaa tietoa sekä suunnittelevat, harjoittelevat ja toimivat yhdessä. Yhteistoimintamalli kattaa kaikki asiaankuuluvat toimijat kansalaisesta viranomaiseen. Yhteistyön perustana ovat lakisääteiset tehtävät, yhteistyösopimukset ja yhteiskunnan turvallisuusstrategia. Kokonaisturvallisuus tarkoittaa, että kunnan tulee varautumisessaan ottaa huomioon yhteistyö elintärkeiden toimintojensa osalta muiden viranomaisten, elinkeinoelämän, järjestöjen ja kuntalaisten kanssa.

Kemin kaupungin Strateginen ja operatiivinen valmiussuunnitelma on päivitetty vastaamaan muuttunutta kaupunkiorganisaatiota ja turvallisuutilannetta. Suunnitelmien päivitysprosessi on käytännössä jatkuvaa ja se huomioi tilanteiden ja vaatimusten muutokset. Toimialoilla on omat valmiussuunnitelmat, jotka pohjautuvat kaupungin yleisiin valmiussuunnitelmiin.

Julkisuuslain 24.1 § 7. ja 8. kohdan mukaan kunnan valmiussuunnitelmat ovat salassa pidettäviä asiakirjoja

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus kuulee esittelyn ja merkitsee päivitystilanteen tiedoksi ja oikeuttaa valmiuspäällikön täydentämään suunnitelmia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Päivitetyt suunnitelmat esitellään myös uudelle kaupunginhallitukselle elokuussa 2025.

Toimialojen tulee päivittää omat valmiussuunnitelmansa kesäkuun loppuun mennessä.

Päätös

Kaupunginhallitus kuuli esittelyn ja merkitsi päivitystilanteen tiedoksi ja oikeutti valmiuspäällikön täydentämään suunnitelmia tilanteen edellyttämällä tavalla.

Päivitetyt suunnitelmat esitellään myös uudelle kaupunginhallitukselle elokuussa 2025.

Toimialojen tulee päivittää omat valmiussuunnitelmansa kesäkuun loppuun mennessä.